

98/1987 Sb. Zákon

ze dne 15. prosince 1987

O zvláštním příspěvku horníkům

Vyhlášeno dne 16. prosince 1987, datum poslední novelizace 1. ledna 2010

Federální shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

§ 1

Hornické organizace poskytují pracujícím v hornictví ke zmírnění hmotných a sociálních důsledků spojených ze změnou zaměstnání nebo s uvolněním k výkonu veřejné funkce jako sociální dávku zvláštní příspěvek horníkům (dále jen „zvláštní příspěvek“).

Podmínky nároku

§ 2

(1) Nárok na zvláštní příspěvek má pracující, který pro dosažení nejvyšší přípustné expozice nebo ohrožení nemocí : povolání z dosavadního zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech¹⁾

- a) byl převeden na jinou, méně rizikovou, práci v podzemí hlubinných dolů,
- b) byl převeden na jinou práci mimo podzemí hlubinných dolů, nebo
- c) skončil pracovní poměr k organizaci, v níž vykonával uvedené zaměstnání.

(2) Nárok na zvláštní příspěvek má též pracující, který po dosažení nejvyšší přípustné expozice nebo zjištění ohrožení nemocí z povolání byl ze zaměstnání uvedeného v odstavci 1 uvolněn k výkonu veřejné funkce.

(3) Nárok na zvláštní příspěvek má též pracující, který byl zaměstnán celkem nejméně 15 roků v zaměstnání uvedeném v odstavci 1, dosáhl za jeho trvání věku aspoň 50 let a přestal je vykonávat.

(4) Nárok na zvláštní příspěvek má též pracující, který z důvodu provádění útlumového programu schváleného příslušnou vládou

a) přešel ze zaměstnání uvedeného v odstavci 1, v němž byl zaměstnan celkem více než tři roky, do zaměstnání mimo podzemí hlubinných dolů,

b) přešel z jiného zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví vykonávaného pod zemí v hlubinných dolech, ²⁾ v němž byl zaměstnán celkem nejméně pět roků, do zaměstnání, z něhož nevzniká nárok na zvláštní příspěvek, nebo

c) přešel ze zaměstnání I. pracovní kategorie při úpravě a konečném zpracování uranové rudy, ³⁾ v němž byl zaměstnán celkem nejméně pět roků, do zaměstnání, z něhož nevzniká nárok na zvláštní příspěvek.

§ 3

Zvláštní příspěvek nenáleží, jestliže

a) se pracujícím vyplácí starobní důchod nebo invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, a jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 1 až 3, též, jestliže se mu vyplácí ve vyšší nebo stejné výši invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně,

b) pracujícím vyplácí organizace mzdové vyrovnání⁴⁾ nebo doplatek do průměrného výdělku;⁵⁾ zvláštní příspěvek však vedle mzdového vyrovnání nebo doplatku do průměrného výdělku náleží, pokud jej pracující pobírá ke dni vzniku nároku na mzdové vyrovnání nebo doplatek do průměrného výdělku,

c) pracující není zaměstnán po dobu delší dvou měsíců; do této doby se nezapočítává doba, po kterou se pracujícím vyplácí nemocenské nebo po kterou je veden v evidenci národního výboru jako uchazeč o zaměstnání; za zaměstnání se přitom považuje pracovní činnost zakládající účast na důchodovém zabezpečení,

d) pracující

1. znovu vykonává rizikovou práci v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1, jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 1 nebo 2,

2. je zaměstnán v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1, jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 4 písm. a),

3. je zaměstnán v zaměstnání, z něhož vzniká nárok na zvláštní příspěvek, jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 3 nebo § 2 odst. 4 písm. b) nebo c),

e) pracující dosáhl věku 60 let.

§ 4

(1) Nejvyšší přípustnou expozici pro práci na jednotlivých pracovištích v podzemí hlubinných dolů stanoví rozhodnutím příslušný orgán ochrany veřejného zdraví. Zařazování prací do kategorií rizika a sledování expozice u jednotlivých pracujících v podzemí hlubinných dolů provádějí organizace podle tohoto rozhodnutí.

(2) Méně rizikovou prací v podzemí hlubinných dolů se rozumí práce,

a) která je podle rozhodnutí příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví zařazena do kategorie prací nepřesahujících nízkou míru rizika, jde-li o převedení pro dosažení nejvyšší přípustné expozice, nebo

b) při které pracující není vystaven riziku, které vedlo k ohrožení nemocí z povolání, jde-li o převedení pro ohrožení nemocí z povolání na základě lékařského posudku příslušného orgánu státní zdravotní správy.

(3) Zaměstnáním mimo podzemí hlubinných dolů se rozumí jiné zaměstnání, než jsou zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech¹⁾ a ostatní zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech.²⁾

(4) Zaměstnání zařazená do I. pracovní kategorie se pro účely poskytování zvláštního příspěvku hodnotí za podmínek stanovených předpisy o sociálním zabezpečení.⁶⁾

§ 5

Výše a doba poskytování zvláštního příspěvku

(1) Výše zvláštního příspěvku činí, pokud není dále stanoveno jinak,

a) 1900 Kčs měsíčně,

b) 1500 Kčs měsíčně v případech uvedených v § 2 odst. 1 písm. a).

(2) Pracujícímu uvedenému v § 2 odst. 4 písm. a) se poskytuje zvláštní příspěvek v částce 1900 Kčs měsíčně po dobu

a) tří měsíců, jestliže byl zaměstnán celkem méně než pět roků v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1,

b) šesti měsíců, jestliže byl zaměstnán celkem pět roků v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1; doba poskytování zvláštního příspěvku se prodlužuje o tři měsíce za každý další rok zaměstnání, z něhož vzniká nárok na zvláštní příspěvek, nejvýše však o 30 měsíců.

(3) Pracujícímu uvedenému v § 2 odst. 4 písm. a), který byl ke dni přechodu do jiného zaměstnání rubačem, lamačem, razičem nebo hlubičem, se poskytuje zvláštní příspěvek v částce 1900 Kčs měsíčně po dobu

a) pěti měsíců, jestliže byl zaměstnán celkem méně než pět roků v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1,

b) 16 měsíců, jestliže byl zaměstnán celkem pět roků v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1; doba poskytování zvláštního příspěvku se prodlužuje o tři měsíce za každý další rok zaměstnání, z něhož vzniká nárok na zvláštní příspěvek, nejvýše však o 30 měsíců.

(4) Pracujícímu uvedenému v § 2 odst. 4 písm. b) a c) se poskytuje zvláštní příspěvek v částce 1500 Kčs měsíčně po dobu tří měsíců, jestliže byl zaměstnán celkem pět roků v zaměstnání, z něhož vzniká nárok na zvláštní příspěvek;

doba poskytování zvláštního příspěvku se prodlužuje o tři měsíce za každý další rok zaměstnání, z něhož vzniká nárok na zvláštní příspěvek, nejvýše však o 30 měsíců.

(5) Jestliže náleží zvláštní příspěvek vedle mzdového vyrovnání nebo doplatku do průměrného výdělku, poskytuje se v nezměněné výši.

(6) Jestliže náleží zvláštní příspěvek vedle invalidního důchodu pro invaliditu prvního nebo druhého stupně, poskytuje se ve výši

a) rozdílu mezi oběma dávkami, jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 1 až 3,

b) jedné poloviny, jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 4.

(7) Jestliže pracující splňuje podmínky nároku na zvláštní příspěvek, popřípadě na jeho výplatu, jen po část měsíce, nebo jestliže se výše zvláštního příspěvku v průběhu měsíce změní, částky uvedené v předchozích odstavcích se poměrně upraví; přitom denní částka zvláštního příspěvku činí jednu třicetinu příslušné měsíční částky a výsledná výše dávek se zaokrouhlí na celé koruny nahoru.

(8) Vláda Československé socialistické republiky může nařízením zvýšit měsíční částky zvláštního příspěvku v závislosti na změnách, které nastaly ve vývoji mzdové úrovně nebo ve výši dávek důchodového zabezpečení.

§ 6

Uplatnění nároku

(1) Nárok na zvláštní příspěvek uplatňuje pracující písemnou žádostí u organizace, v níž naposledy vykonával před změnou nebo skončením zaměstnání podle § 2 zaměstnání, z něhož vzniká nárok na tuto sociální dávku.

(2) Organizace je povinna do dvou měsíců po doručení žádosti doručit do vlastních rukou žadatele písemné oznámení o tom, zda mu byl zvláštní příspěvek přiznán či nikoliv; před posouzením žádosti je povinna opatřit si všechny potřebné podklady.

(3) Oznámení organizace o přiznání zvláštního příspěvku musí obsahovat údaj, od kdy se zvláštní příspěvek přiznává, jeho výši, důvody přiznání a den splatnosti, a jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 4, též dobu jeho poskytování; oznámení o nepřiznání zvláštního příspěvku musí obsahovat důvody, proč zvláštní příspěvek nenáleží. Oznámení musí vždy obsahovat poučení o možnosti obrátit se na soud.

§ 7

Změny v poskytování zvláštního příspěvku

Jestliže zanikne nárok na zvláštní příspěvek, popřípadě na jeho výplatu nebo zvláštní příspěvek náleží v jiné výši, je organizace povinna do dvou měsíců ode dne, kdy tuto skutečnost zjistila, doručit poživateli zvláštního příspěvku do

vlastních rukou písemné oznámení o tom, od kdy a z jakých důvodů zvláštní příspěvek nenáleží, nevyplácí se nebo náleží v jiné výši; ustanovení § 6 odstavce 3 věty druhé platí i zde.

§ 8

Výplata

(1) Zvláštní příspěvek vyplácí organizace uvedená v § 6 odst. 1 měsíčně pozadu.

(2) Při souběhu nároků na zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 1 až 3 a na zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 4 se zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 4 vyplácí ve výši jedné poloviny částek uvedených v § 5 odst. 2 až 4. Při souběhu nároků na zvláštní příspěvky podle § 2 odst. 4 se vyplácí jen zvláštní příspěvek, na který vznikl nárok dříve; doba poskytování dalšího zvláštního příspěvku se krátí o dobu, po kterou trval souběh nároků.

(3) Zvláštní příspěvek se nevyplácí po dobu pobytu oprávněného v cizině. Po návratu z ciziny se zvláštní příspěvek doplatí, nejdéle však za dobu jednoho roku ode dne, kdy oprávněný oznámí návrat z ciziny organizaci.

(4) Zvláštní příspěvek nepodléhá dani.

Přechod práv a povinností

§ 9

Jestliže organizace uvedená v § 6 odst. 1 zanikne, přecházejí povinnosti stanovené tímto zákonem na jejího právního nástupce; nemá-li jej, přecházejí tyto povinnosti na organizaci, kterou určí příslušný ústřední orgán.

§ 10

(1) Nárok na zvláštní příspěvek nemůže být postoupen.

(2) Zemřel-li oprávněný, nabývají nároku na částky zvláštního příspěvku náležející do dne jeho smrti postupně manželka, děti a rodiče, jestliže žili s pracujícím v době jeho smrti ve společné domácnosti; podmínka společné domácnosti nemusí být splněna u dětí, které mají nárok na sirotčí důchod. Předmětem dědictví se uvedené částky stávají, není-li těchto osob.

Promlčení

§ 11

(1) Právo na zvláštní příspěvek se nepromlčuje.

(2) Nárok na jednotlivou splátku zvláštního příspěvku se promlčuje v jednom roce ode dne její splatnosti.

(3) Byl-li nárok na zvláštní příspěvek uplatněn po uplynutí doby delší jednoho roku ode dne vzniku nároku, náleží jednotlivé splátky zvláštního příspěvku nejdéle za dobu jednoho roku přede dnem podání žádosti u příslušné organizace.

(4) Promlčecí doba neběží ode dne podání žádosti u příslušné organizace do dne, kdy bude doručeno oznámení o přiznání nebo nepřiznání zvláštního příspěvku, nejdéle však po dobu dvou měsíců.

§ 12

Nárok organizace na vrácení jednotlivých splátek zvláštního příspěvku poskytnutých neprávem nebo v nesprávné výši se promlčuje ve třech letech ode dne, kdy organizace zjistila, že zvláštní příspěvek byl vyplacen neprávem nebo v nesprávné výši, nejpozději v deseti letech od jeho výplaty.

§ 13

Povinnosti poživatelů a organizací

(1) Poživatel zvláštního příspěvku je povinen ohlásit organizaci, která mu zvláštní příspěvek vyplácí, do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na zvláštní příspěvek, jeho výši a výplatu (§ 3, 5 a § 8 odst. 1 a 3). Jestliže nesplnil tuto povinnost anebo vědomě jinak způsobil, že zvláštní příspěvek byl vyplacen neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen zvláštní příspěvek nebo jeho část vrátit ode dne, od něhož nenáležel vůbec nebo od něhož náležel v nižší výši; uplatňuje-li nárok na další zvláštní příspěvek, je povinen ohlásit organizaci, u níž tento nárok uplatňuje, i skutečnost, že pobírá zvláštní příspěvek od jiné organizace.

(2) Organizace je povinna vést záznamy o skutečnostech rozhodných pro nárok na zvláštní příspěvek, jeho výši a výplatu, to je o době a druhu zaměstnání, dosahované expozici, převedení na jinou práci, skončení zaměstnání a uvolnění pro výkon veřejné funkce, a na požádání pracujícího, popřípadě jiné organizace, o těchto skutečnostech vystavit potvrzení.

§ 14

Pravomoc k rozhodování sporů

Spory o nárocích z tohoto zákona rozhodují soudy. Návrh může oprávněný u soudu uplatnit jen nepřizná-li mu organizace zvláštní příspěvek, nesouhlasí-li s oznámením organizace o dni vzniku nároku, jeho výši a době poskytování, splatnosti, změně či zániku nebo nedoručí-li mu organizace oznámení o přiznání či nepřiznání nároku do dvou měsíců ode dne, kdy jí byla doručena žádost o zvláštní příspěvek.

§ 15

Vstup do zařízení organizace

Pověření pracovníci federálního ministerstva práce a sociálních věcí a ministerstev zdravotnictví republik jsou oprávněni vstupovat do zařízení organizace a v součinnosti s pověřenými pracovníky příslušného ústředního orgánu a příslušného odborového orgánu prověřovat plnění povinností uložených tímto zákonem.

Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 16

Zvláštní příspěvek podle tohoto zákona náleží, jestliže podmínky pro jeho přiznání byly splněny po 31. prosinci 1987.

§ 17

(1) Zvláštní příspěvky poskytované pracujícím národními výbory podle předpisů platných před 1. lednem 1988, ⁷⁾ na které trvá nárok ke dni účinnosti tohoto zákona, se považují za zvláštní příspěvky podle tohoto zákona. Na částky uvedené v § 5 je na žádost pracujícího upravena a za podmínek stanovených tímto zákonem bude dále vyplácet organizace, v níž pracující naposledy vykonával zaměstnání uvedené v § 2 odst. 1. Obdobně se postupuje v případech, kdy zvláštní příspěvek horníků není ke dni účinnosti tohoto zákona vyplácen jen s ohledem na výši dosahovaného výdělku.

(2) Žádost o úpravu výše zvláštních příspěvků přiznaných podle předpisů platných před 1. lednem 1988 ⁷⁾ musí být doložena potvrzením národního výboru, který zvláštní příspěvek dosud vyplácel, o nároku na něj a o jeho výši.

(3) Nároky na zvláštní příspěvky, které vznikly podle předpisů platných před 1. lednem 1988, ⁷⁾ avšak nebyly ke dni účinnosti tohoto zákona přiznány, je nutné uplatnit u příslušných národních výborů za podmínek stanovených předpisy platnými před 1. lednem 1988 nejpozději do 31. prosince 1988. Po přiznání nároku se postupuje podle předchozích odstavců.

§ 17a

Pro účely náhrady škody způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání se ke zvláštnímu příspěvku podle § 2 odst. 4 nepřihlíží.

§ 19

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1988.

Husák v. r.

Indra v. r.

Štrougal v. r.

¹⁾ § 14 odst. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení.

Příloha č. 2 nařízení vlády ČSSR č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení.

²⁾ § 14 odst. 2 písm. b) zákona o sociálním zabezpečení.

³⁾ § 14 odst. 2 písm. h) zákona o sociálním zabezpečení.

⁴⁾ § 10 vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 102/1987 Sb., o pracovním uplatnění a hmotném zabezpečení pracovníků v hornictví trvale nezpůsobilých k dosavadní práci.

§ 12 a násl. vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. prosince 1989 o zabezpečení pracovníků při organizačních změnách a občanů před nástupem do zaměstnání.

⁵⁾ § 115 odst. 7 zákoníku práce.

§ 10 odst. 6 vyhlášky č. 102/1987 Sb.

⁶⁾ § 8, 14, § 15 odst. 2 až 5 a § 16 zákona o sociálním zabezpečení.

Nařízení vlády ČSSR č. 117/1988 Sb.

⁷⁾ Vyhláška federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 129/1979 Sb., o pracovním uplatnění a hmotném zabezpečení pracovníků v hornictví trvale nezpůsobilých k dosavadní práci, ve znění vyhlášek č. 21/1982 Sb., a č. 145/1982 Sb. a zákona č. 62/1983 Sb., o věnostním přídatku horníků.

Výnos federálního ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 3. července 1970 čj. F V/1-662/70-1142 o opatřeních k prohloubení hmotného a sociálního zabezpečení uvolňovaných a převáděných pracovníků v hornictví.

Výnos ministerstva práce a sociálních věcí a ministerstva hornictví poř. č. 9/1968 o opatřeních k prohloubení hmotného a sociálního zabezpečení uvolňovaných a převáděných pracovníků v hornictví (reg. v částce 45/1968 Sb.).